

Telegraful Roman

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pe un an 24 coroane.

Pe șase luni 12 cor. — Pe trei luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Corespondențele să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45. Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Un sir cu litere mărunte pe lângă întâia oară 30 fil., pentru a doua și a treia oară câte 20 fil.

Pentru inserate mai mari după învoială.

Retragerea guvernului

Imediat după ce s-a vestit, că baronul Burian a luat locul contelui Czernin ca ministru de externe al monarhiei, s-a răspândit și stirea că guvernul Wekerle a hotărât, într-un consiliu ministerial ținut în aceeași zi, să se retragă dela putere.

S'a dat un comunicat semioficial, unde se zice că ministerul se simte îndemnat și înaintă demisiunea având în vedere, că «nu dispune deocamdată de măsura mijloacelor, care le crede necesare pentru a realiza reforma dreptului electoral».

Evenimentul politic, retragerea guvernului, a produs nu puțină bucurie în toate cercurile, atât în capitală cât și în provincie. Se bucură însuși partidul guvernamental căzut, căci scăpând de starea insuportabilă în care ajunsese, crede acum că va izbuti mai ușor cu proiectul său de drept electoral. Dar se bucură, de sine îndeles, mai ales partidul național al muncii, unde se așteaptă formarea unui cabinet de concentrație, care va trebui să primească în programul său înțelegerea cu acest partid, întărit în poziția sa și prin chemarea baronului Burian la postul de ministru al afacerilor externe ale monarhiei.

In dispărutul cabinet se manifestaseră, încă dela început, două curante. De-o parte era curentul lui Wekerle, ai căruia aderenți voiau să facă un compromis în chestiunea dreptului de vot; de altă parte era curentul radical, care stărua pentru adoptarea proiectului nemodificat al votului electoral și pentru disolvarea necondiționată a camerei în cazul, când n-ar vota acest proiect. În cursul audierelor, acordate de domnitorul țării, a ieșit la iveală, că situația aceasta nu

se mai poate susține. Domnitorul a dat să înțeleagă lămurit, că nu se învoește, ca parlamentul să fie disolvat în timp de răsboi, și că în chestiunea dreptului de alegere trebuie să se facă o învoială. Iar aceasta n'a putut să însemneze alt ceva, decât căderea dela putere a grupului politic extremist, condus de Vázsonyi, Apponyi și adenții lor.

*

Dacă s'a dus un guvern, pe care nici concetenții noștri maghiari nu-l deplâng, cu atât mai puțin avem noi, români, motive să-l regretăm.

Ori cine va fi șeful guvernului ungarian, lucru principal este de a scoate din necaz carul înomolit al țării și al conduce nu după trebuințe personale și de partid, ci luând în seamă, cu vederi mai largi, interesele tuturor cetățenilor, care formează statul nostru.

Tara aşteaptă să se realizeze nu numai problema reformei electorale, ci să se introducă și alte îmbunătățiri, care să-i asigure desvoltarea pacină și viitorul senin.

Cuvântul maiestatic s'a rostit de mult și a făgăduit: «Un sir întreg de măsuri pentru bunăstarea poporului, un sir de măsuri conforme cu duhul vremii și cu jertfele aduse».

Tratativele cu România. După știri vieneze, schimbarea întâmplată în conduceră ministeriului de externe nu va avea nici o înrăurire asupra tratativelor de pace cu România. În București se desbat acum contractele de comerț foarte complicate, care din partea monarhiei sănătății conduse de consulul general v. Peter. Desbaterile pot să dureze timp lung, deoarece sănătății de comunitate unele deosebiri între interesele ungarie și austriace, precum și între interesele germane și austro-ungare.

Criza guvernului ungar. Partidul constituțional 48-ist a înținut o conferință, în care prim-ministrul Wekerle a declarat, că guvernul ieșit dintr-o minoritate s'a format în presupunerea de a executa reforma electorală cu ajutorul actualului parlament, iar în cazul când aceasta nu s-ar putea, guvernul să apeleze la națiune. În considerare însă că întrebuirea acestei arme este îndoioasă, guvernul a demisionat. Tîne și mai departe la proiectul alcătuit al reformei și la programul de până acum, și crede că de aceeași părere este și partidul. După vorbirile lui Andrásy, Vázsonyi, Hadik și alții, propunerea preziduală se primește cu 40 voturi, contra 27.

Progresele turcilor. Cum se vede din Constantinopol, trupele turcești se apropie, conform planului, de împrejurimile dela Kars. Dela frontul acesta din Caucaz se mai raportează, că turci ocupați orașul Batum, au făcut prizonieri 600 de oameni în uniformă de ofițeri și alți 2500 în uniformă de soldați. A căzut prizonier și comandantul fortăreței și numerosi ofițeri mai înalți. S'a cucerit 250 tunuri de calibră deosebit, locomotive, vagoane și o mare cantitate de provizii.

Unirea Basarabiei

Sfatul țării. — Vorbirea prim-ministrului. — Proclamarea unirii. — Declarație. — Serviciu divin.

In capitala moldoveană s'a publicat raportul oficial despre proclamarea unirii Basarabiei cu România. Eată acest raport:

Actul mare al unirii Basarabiei, un vis scump al României, s'a săvârșit în ziua de 9 Aprilie. Cu el sufletele noastre se înălță și tresor de mândrie. Era un drept al nostru, și consecrarea lui e spre bucuria neamului.

De două zile era o mare fierbere la Chișinău: Din «Sfatul Țării» fac parte 140 membri. Toți erau însufleții de discuțiile care au urmat în chestiunea unirii. Eri și alătării au fost continue conferințe între primul ministru și fruntașii basarabeni din «Sfatul Țării». În urma acestor confații, s'a stabilit ca la orele 3 jum. dl Al. Marghiloman să vie la «Sfatul Țării» și să dea citire condițiunilor sub care se poate face unirea.

Istorioare. — Sfaturi de tot felul. — Versuri. — Glume. — Ilustrații.

In șururile ce urmează să încercăm să face o scurtă reprivire asupra celor doi numeri.

In Nr. 48 aflăm vestita nuvelă fantastică *Sufletul*, de italianul Carlo Dadone, care tratează teoria transmiterii; apoi *Scrierea unei femei*, despre călătoriile ei de nuntă pe oceanul amenințat de submarine. Sub titlul *Multe și de toate* ni se dau diferite articole și notițe interesante. Să încreștem căteva: Popoarele și răsboiul; O soție (ce fel de lucruri folositoare s'ar putea înființa numai din o sută miliarde cheltuite în răsboi); Salve la înmormântarea unui legionar român; Sfărșitul lumii; Tainele naturii; Exteriorul omului și caracterul său. Apoi căteva versuri populare actuale și glume ascuțite încheie broșura, care este însoțită de două ilustrații pe hârtie velină: Venere Dormind de Titian, marele pictor venețian, și Venere și Amor de Guido Reni, vestit artist din școala boloneză.

Broșurica Nr. 49 e și mai variată, și mai drăgușă. Aici întărim opere din concului lui A. Cehov, St. O. Iosif și D. An-

La orele 3 jum. primul ministru și ministrul de răsboi, dl general Hărjeu, precum și înalți funcționari civili care îi însoțeau, s-au prezentat la «Sfatul Țării» care era încă în deliberare.

Abia la orele 4 jum. desbaterile au fost terminate și dl Al. Marghiloman a fost introdus în sală de dl Inculeț, președintele «Sfatului», care a rugat să asculte propunerile pe care primul ministru român le face în vederea unirii Basarabiei cu România-mumă.

Dl Inculeț a dat cuvântul d-lui Marghiloman, care, urcându-se la tribună, a fost salutat cu o foarte călduroasă manifestație de simpatie.

Dl Marghiloman, după câteva cuvinte de introducere, a dat citire condițiunilor (pe care le-am publicat) iar președintele Inculeț a invitat adunarea să le cerceze în aceeași zi, pentru că dl prim-ministru va veni să ia răspunsul «Sfatului Țării».

După aceea primul ministru și înalți funcționari civili s-au retras, ducându-se la comandamentul corpului VI, unde generalul Istrati oferea un ceai în onoarea lor.

La intrare, miniștrii au fost salutați de generalul Istrati, înconjurat de generalii comandanți de trupe prezenți și ofițerii superioři de față.

In sala cea mare unde s'a servit ceaiul, dl Marghiloman avea la dreapta pe dl general Hărjeu iar la stânga pe dl general Istrati.

Dl Al. Marghiloman a cuvântat pentru regele Ferdinand, care vede cu mulțumire reducerea Basarabiei, după mai bine de 100 de ani, la sănătatea românească.

A vorbit apoi de brava armată română.

A răspuns dl general Istrati și apoi ministrul de răsboi, dl general Hărjeu, care a glorificat armata română.

In așteptarea răspunsului delă «Sfatul Țării», miniștri și ofițeri superiori au ieșit în curtea comandamentului și au admirat evoluțiunile pe care le făceau cinci aeronave, pilotate de ofițeri români.

Vremea era splendidă și strădele se populau din ce în ce, în așteptarea trecerii cortegiului ministerial spre «Sfatul Țării».

In acest timp, la «Sfatul Țării» continuau desbaterile asupra propunerilor prezentate de dl Marghiloman.

dragostea unei încântătoare contele poloneze.

Cei doi preteni nedespărțiți, Anghel și Iosif, când vor fi scris prea frumoasa bucată *Răsbunarea*, desigur nu s'au gândit, că tot o Leană le va pregăti și lor soarta lui Lisandru.

Ni se mai dă apoi 3 povestiri și o istorisire subtilă de A. Theinert: Sărac și cinstit.

In *Multe și de toate*, care vrea să fie o mică enciclopedie, aflăm diferite sfaturi practice, momente din viața artiștilor, oamenilor celebri: Brahms, Ion Strauss, Francis Liszt, A. Lincoln și alții.

Ca o mărturie a limbii engrijite și alese, în care sănătatea scrisă aceste mici bucate, reproduc una:

Un suflet bun

«Lincoln (1809—1865), fostul președinte al Statelor Unite, practicase în tinerete sale advocatura. Odată se întorcea călare către casă în societatea mai multor colegi, dela un proces dintr-un orășel învecinat.

Se îngâna ziua cu noaptea, când calvacaadvocaților trecea pe dinaintea

Rând pe rând, reprezentanții diferiți se schimbă în condițiile ce se prezintă, iar numărul oponenților scădea treptat.

Dl C. Stere, ales deputat al județului Soroca, și dl Cazacu, au simțit cu căldura demnă de admirat, nevoile interne ale Basarabiei de a se uni cu România. În trei zile de deliberări, dl C. Stere a rostit 45 de discursuri în limba română și rusă. —

Singura grupare din «Sfat» care rămasese ostilă unirii, a fost a secției tărănești. Constatându-se o adâncă deosebire de vederi între membrii grupării și dl Tigano, șeful el, președintele, după cererea acestuia, suspendă pentru 10 minute ședința «Sfatului», spre a permite secției tărănești să aibă o consfătuire în tihă. Imediat și această secție a aderat la propunerea de unire. Președintele «Sfatului» a declarat apoi desbaterile inchise și a cerut adunării să se pronunțe dacă votul definitiv trebuie să fie secret sau pe față.

Cu 87 voturi contra 34, adunarea hotărăște ca votul să fie pe față. Se procedează la vot cu apel nominal și adunarea admite unirea pe baza condițiilor prezentate de dl Marghiloman, cu 84 voturi pentru, 3 contra și 36 abțineri. Se comunică atunci prin telefon la comandamentul corpului că miniștrii români pot să vină să ia act de votul «Sfatului Tării».

Se formează atunci cortegiul precedat de un escadron de cavalerie, urmat de 18 automobile, în care se aflau miniștrii români și toți funcționarii înalte administrației, și încheiat de un alt escadron de cavalerie și se îndreaptă spre «Sfatul Tării». La orele 6 jumătate, cortegiul intră în curtea «Sfatului Tării» și d-nii miniștri cu însoțitorii lor se îndreaptă spre sala de ședințe unde se redactau ultimele procese verbale ale desbaterilor.

Dl Stere și dl Dr. Cazacu iș din sală într-o întâmpinare d-lor Marghiloman și Hărjeu. Întâlnirea este din cele mai mișcătoare. În mijlocul unei numeroase azistențe de basarabeni și basarabence, cari aşteptau rezultatul votului, miniștrii români se îmbrățișează cu d-nii C. Stere și Dr. Cazacu. Dl Stere are un moment de adâncă emoție și nu poate articula nici un cuvânt.

În timpul acesta lucrările sunt terminate și miniștrii români împreună cu însoțitorii săi introduși la bioul și salută de membrii «Sfatul Tării» cu vîi aplauzi.

Dl Inculeț comunică membrilor guvernului român că «Sfatul Tării» a aprobat condițiile, ce i s-au prezentat pentru înfăptuirea unirii Basarabiei cu România și dă cuvântul d-lui Marghiloman. —

Dl Al. Marghiloman declară că în numele poporului român proclamă «Unirea Basarabiei cu România», unire făcută de «Sfatul Tării», care și-a exprimat voința în mod conștient și în deplină libertate.

Mulțumește căpetenilor basarabenilor, cari au luptat pentru această unire și cari dau dovadă de mare abnegație, consumând ca din conducătorii unei țări să devină umili slujitori ai unui neam.

Cuvintele primului ministru sănt salutate cu ovăzuri nesfărșite. După aceea,

președintele «Sfatului» dă cuvântul d-lui L. Buzdugan, secretarul «Sfatului Tării», care cetește declarația «Sfatului» în termenii ce urmează.

(Va urma)

Prisonierii de răsboi

— Ordonață ministerială —

Ministrul de honvezi a publicat în foaia oficială ordonață privitoare la tratamentul cu lăzătorii prisonieri de răsboi din Rusia, Ucraina, Finlanda și teritoriul ruseșc ocupat de Austro-Ungaria și Germania.

Eată unele dispoziții din această ordonață ministerială:

Stăpâni, cari nu voiesc să fiină sub nouăle condiții prisonieri militari, sănătoși și de calitate potrivită; de altă parte totuși nici un prisonier militar nu poate cere să trăească în belșug, în vreme ce poporația este supusă restrangerilor de natură serioasă.

Fiecare prisonier de răsboi are să fie plătit cu simbria zilnică obișnuită a sa, în partea locului, unui muncitor civil de aceeași categorie. Simbriile acestea se hotărăsc din partea autorităților de prima instanță.

Din simbrie se scad cheltuielile de întreținere pentru prisonieri, dar tot în conformitate cu prețurile statorite de autoritățile primei instanțe.

Cea mai mică simbrie ce trebuie ne-apărat plătită în numărul prisonierilor de răsboi, pentru munca de câmp, este de 1 coroană pe zi, iar pentru alte lucrări 2 coroane pe zi. Simbria pentru o decadă se urcă dela 25 la 50 coroane, plătiți în bani gata.

Această plată este maximul, ce poate fi plătită de către un prisonier militar să primească în mână pentru o decadă; restul se păstrează ca depunere sau se fac plătiri conform dorinței prisonierului de răsboi.

Libertatea de mișcare a prisonierilor militari se largeste. Cei fugiți trebuie anunțați, ca până acum. Trebuie să li se spună prisonierilor, că cei ce părăsesc de capul lor munca, sau cei ce nu lucrează bucuros, sau se poartă în mod provocător, vor fi ultimii dintre prisonierii transportați acasă, în țara lor.

Ordonanța mai cuprinde hotărâri privitoare la abuzul în tratamentul cu prisonierii de răsboi; asemenea și în ce privește prisonierii, cari voiesc să rămână și mai departe în monarhie, sau cari se însoără aici, și își căștigă proprietate, sau cari voiesc să și aducă aici familia.

Legile, care crotesc muncitorii, au valoare și mai departe pentru prisonierii de răsboi; dar, ca și până acum, prisonierii aceștia nu pot fi asigurați pentru căzuri de nenorocire.

Colegii n'au mai râs de Abraham Lincoln.

Și, acest suflet mare și bun, a trebuit mai târziu să moară omorât... —

Pilda lui A. Lincoln ar trebui urmată de cei ce suie amvonul românesc, și în loc de predania cuviosului Trifon ar trebui propovăduită evangelia blândeței și milei față de ceata cântărețelor și față de orice jivină cât de mică și neînsemnată, căci Creatorul a menit fiecareia rostul ei în lume și omul nu este iertat să strivească cu ură.

Acest volumăș este împodobit cu șase ilustrații și anume:

1. Laocoön și fiili săi;
2. David, de Michel Angelo;
3. Quos ego, de Rubens;
4. Danae, de Titian;
5. Ploaia de aur, de Van Dyck (cit. Daik, flamand), și
6. Răpirea Sabinelor, de Luca Giordano.

În legătură cu ilustrația aceasta îmi vine în minte o anecdotă, pe care am citit-o undeva și acum este foarte actuală:

O dominoară, peste care trecuseră multe primăveri, dovedă căte-un firisor de păr alb ce-a poposit în zulufi, privia într-o vitrină la tabloul lui L. Giordano. Încântată de arta cu care a prins artistul acest moment mitic, sau nu știa ce doruri

Mersul răsboiului

Telegrame oficiale dela biroul de presă al ministrului președinte

Raportul statului nostru major:

Budapest, 19 April. (Of.) Între Etsch și Piave continuă activitatea vie răsboinică. Pe platoul celor șapte comune am raspinge mai multe atacuri italiene.

Budapest, 20 April. (Of.) Pe câmpul de luptă italian, în urma timpului nefavorabil, s'a redus activitatea răsboinică.

Budapest, 21 April. (Of.) Pe frontul sudvestic s'a început de nou, pe multe locuri, lupta de tunuri și activitatea de recunoaștere. Căpitanul Brunovsky a secerat a 29-a învingere aeriană.

Şeful statului major:

Raportul statului major german:

Berlin, 19 April. (Marele cartier general). Frontul vestic: Lupte mai mici s'au desfășurat, pe câmpul din Flandra, între dezașamentele noastre de recunoaștere și între posturile engleze. Atacurile puternice dușmane, îndreptate dela nord și nord-vest în contra localității Wytschaete, le-am respins; dușmanul, în poziții sale de acum, a suferit foarte grele pierderi pe urma focului nostru nimicitor. Artleria, de amândouă părțile, a desvoltat între Bailleul și Labassé puternică activitate. Trupele noastre de infanterie au înaintat la nord-vest de Bethune împotriva liniilor dușmane dela nordul canalului Labassé și au cucerit câteva tunuri.

La Festubert și la Givenchy a decurs luptă schimbătoasă; am făcut peste șase sute de prisoneri.

La Avre, după o activitate artilleristică de câteva zile, au urmat ieri atacuri tari franceze. În contra localităților Moriel și Moreuil, pe ambele maluri ale Avrei, peste pădurea Senegat și pe laturile drumului Ailly-Moreuil, zadarnic au năvăliti valurile dese dușmane; în luptă înversunată le-am respins. Dușmanul a suferit sângeroase pierderi. În partea aceasta focul puteinic de tunuri a durat și noaptea.

Ucraina răsdriteană: În Tauria am ocupat Ceaplinca și Melitopol.

Frontul macedonean: Din întreprinderile trupelor noastre de asalt la incovietura Cernei am adus câțiva prizonieri italieni și sărbă.

Berlin, 20 April. (Marele cartier general). Frontul vestic: Activitatea infanteriei, pe diferite fronturi, s'a mărginit la recunoașteri. Luptă puternică de artlerie la Wytschaete și Bailleul. Cătră seara s'a redeșteptat focul de tunuri între Scarpe și Somme. La Avre, spre nordvest de Moreuil, activitatea răsboinică a crescut în cursul zilei. În Vosgi, spre sudvest de Markirch, dintr-un atac reușit în sănările dușmane, am adus prizonieri.

Pe celelalte fronturi nici o nouă.

Ludendorff.

4. Fundațiunea reunii pentru arte plastice din Viena dela 1864. Este vacant un ajutor de 100 coroane pentru soldați săraci, fără deosebire de religie și naționalitate, și invalizi din răsboiul Schleswig-Holsteinian din 1864.

5. Fundațiunea diviziei de infanterie din Pustertal. Are mai multe ajutoare în sume nehotărăte pentru membri din familiile personelor aparținătoare la divizia de infanterie din Pustertal. Cererile ajutoarelor de sub punctele 4 și 5 sunt a se înainta până în 15 Mai la autoritatea competentă de evidență.

6. Fundațiunea Hentzi. A devenit vacant un ajutor de 600 coroane pentru orfani (băieți și fete) ai ofișerilor ces. reg. activi sau pensionați. Cei înruditi cu maiorul Hentzi-Arthurn sunt preferați. Se cere a se anexa la rugare atestatul de cununie al părintilor, atestat de botez, săracie și moralitate. Cererile se înaintează timbrate până la 15 August a. c. la comanda de trupă competență.

7. Fundațiunea comandei militare din Pozsony pentru ofișeri invalidi. Beneficiază de ajutoare de căte 500 coroane ofișeri aparținători trupelor de sub comandă militară din Pozsony, dacă prin răsboi au devenit invalidi. Despre acestea sunt a se produce atestate. Cererea trebuie timbrată (2 cor.). Tot fundația aceasta are ajutoare și de căte 250 coroane pentru orfani săraci și pentru văduve după cei căzuți în răsboi.

8. Fundațiunea Arbes-Ferrari-Fieschi. Dispune de un ajutor vacanță în sumă de 84 coroane pentru fete orfane după ofi-

unei case, sub streșina căreia jos pe pământ ciripeau nepuțincioși doi puișori de răndunea, probabil căzuți din cub. Puișorii se opineau de geaba să scoare.

Societatea călăreajă înainta liniștită, dar băgă de seamă, că Abraham Lincoln se opri și descălecă.

— Ei, Abrahame, ce s'a întâmplat? — întrebă unul dintre prietenii.

— Vreau să încerc, n'as putea pune iarăș în cuibul lor nenorocitele păsăruice, — grăbi Lincoln.

— A, prostie, strigă ceialalți, — la ce să-ți pierzi vremea? Plină-i lumea de răndunele. Încalecă, Lincoln, și te grăbește, să luăm cina împreună, că-i târziu.

Dar Abraham Lincoln nu încălcă, ci își văzu de lucru și izbuti să așeze puii la cuibul lor.

După un ceas sosi și dânsul la masa, unde se ospătau amicii și fu primul cu un vîtor de vorbe istește spuse în bătaie de joc. (Sublinierea e a mea. C. I.)

Lincoln le zise cu seriozitate liniștită:

— Domnilor colegi, o noapte întreagă n'as fi putut să dorm, dacă aș fi lăsat să piară slabușele păsărele, și dacă nu le-aș fi dus la mama lor!

ascunse au făcut-o să exclame: Doamne, Doamne, ce vremuri erau odată, cum de nu se mai intorc!

Despre aceste ilustrații se dau expli- cări scurte, dar cu miez și notițe biografice despre autoriile lor. A popularizat viața și operele artiștilor celebri este o idee fericită. M'aș bucură dacă în numerele viitoare din Biblioteca Noastră voi afila pe Grigorescu, Aman, Obedeanu, O. Băncilă, Teișanu și alții.

Ori și cine citind volumasele din Biblioteca Noastră va învăța și va petrece date în mâna soldaților cu carte, le va procura câteva clipe senină.

Const. Iencică.

Cântec
Cine-mi dă 'n apol trecutul
și ce-mi fură mâna sorții,
Când s'acum — necunoscutul —
Aștept să mă cheme lutul,
Mângăiat de mâna morții?

Cin' m'adoarme 'n soapte lîne
In atâtea seri de earnă,
Si la capu-mi cine vine,

Cu priviri adânci senine,
Fără dragoste să te așternă?

Și sub nuc cine să-mi spună
Soapte 'n nopți târziu de vară,
Dintr-o dragoste nebună,
De-un fecior și-o fată jună
De-un prieag în altă țară?

Ioan Berghia.

Cântec

Așteaptă-mă 'n serile verii,
Sub plopii cărunți în ogră.
Din liniștea 'naltă a serii
Doar stelele vor să ne vadă.

Așteaptă-mă 'n zile cu ceață,
Din toamna ce-alungă cocorii.
De noi și de-a noastră viață
N'a ști, fără ceață și norii.

Dar nu mai așteaptă, când vine
Earna, și fulgi vor să cadă,
Cătunci, depare de tine,
Dorm în adânc sub zăpada.

Ioan Berghia.

teri până la rangul de căpitan. Se consideră fete nemăritate trecute de 55 ani, al căror tată a fost aplicat la o comandă de stațiune. Cererile se înaintează până la 1 Iulie a. c. la comandă militară de evidență.

9. Fundația văduvei de maior Ana von Strassay. Are un ajutor de 100 cor. pentru orfani, ai căror tată ca ofițeri au murit în urma răboiului. Se cere atestat de botez, de săracie, medical și despre celealte imprejurări.

10. Stipendii dela loteria de stat. Sunt vacante mai multe ajutoare de căte 300 cor. pentru fete orfane, obligate a cercașa școală, după ofițeri cari au căzut pe câmpul de luptă sau prin străpările răboiului. Se cere atestat de botez, școlar, de pauperitate etc. Cererile se provad cu timbru de 2 coroane și se înaintează până în 15 August la autoritatea militară de evidență.

Stirile zilei

Export opriț. Prin ordonanța ministerială se oprește exportarea de alimente și alte articole trebuințioase, în afară de teritoriul ungur.

Baronul Ștefan Burian. Noul ministru de externe, baronul Burian, ginerele răposatului baron Géza Fejérvary, este acum de 68 de ani. În anii tinerețelor sale fusese reprezentant al monarhiei la Atena, când suveranul său Francisc Iosif I-a numit ministru comun de finanțe în postul devenit vacant prin moartea lui Benjamin Kállay, în Iulie 1903. Acest post îl păstrează până în 1912. În anul următor este numit ministru la latere în cabinetul lui Tisza; iar după retragerea contelui Leopold Berchtold, în 1915, ajunge ministru de externe. Afacerile acestui ministeriu le conduce aproape doi ani, până în Decembrie 1917, când este înlocuit prin contele Czernin. Atunci baronul Burian promise cărăș postul de ministru comun al finanțelor.

Repaos general. Conducătorii partidelui democrat anunță într'un apel către muncitorii din Ungaria, că ziua de 1 Mai în anul curent o vor serbă cărăș printr-repaos general. În aceeași zi se serbează și aniversarea de 100 de ani dela nașterea lui Carol Marx.

Concertul dat de Veturia Triteanu în Budapesta. Din rapoartele elogioase apărute în presa din capitală, asupra concertului dnei Veturia Triteanu, reproducem părerea ziarului *Pester Lloyd*, care scrie următoarele:

Cu acompaniamentul orchestrei simfonice de sub direcției lui Alexandru Egressy au concertat Dumineacă, cântăreață de operă *Veturia Triteanu* și virtuosul clavirului Em. Hegyi. A fost primul prilej de a se auzi aici, cântăreață din Ardeal. — Prestațiunile sale, alese cu gust distins și cari vădeau pricpele muzicală, au stârnit impresii foarte favorabile. Soprana său dramatic voluminos, cu răsunet puternic, care numai în notele de sus căte odată strident și în piano cam de un timbru surd, dar admirabil cultivat. Ca virtuți prețioase trebuie relevate: frizarea distinsă, declamarea limpede, pregnanță și intonarea sigură. Cu toate bucațiile cântate a secerat vîi aclamări.

Donațiune pentru biserică din Căinelul de Jos. Dl Dr. Nicolae Robu, medic în Baia de Criș, și soția Aurelia născută Andreia, ca rescumpărare de cunună pe scrisul răposatei preotese, văduva Sofia Tăulescu, au dăruit bisericii din Căinelul de Jos suma de 100 coroane. Asemenea dl Panfiliu Plăștea, notar în Mihăileni, și soția Iulia născută Bîsa, au dăruit tot spre acel scop suma de 40 coroane. Primească marimoșii donatori cele mai adânci mulțumite din partea bisericii noastre. — Căinelul de Jos, la 16 April 1918. Ioan Popovici, paroh ort. rom.

Biblioteca curții din Viena. Biblioteca curții din Viena a fost întemeiată de împăratul Maximilian I. (1493—1519). Aceasta moștenirea dela tatăl său, Frideric al IV-lea, multe cărți și reviste, care formează baza bibliotecii. Dela împăratul Carol al III-lea încoace biblioteca s'a imbogățit în proporții însemnate. Așa se explică faptul, că acum de curând s'au luat dispoziții pentru aranjarea ei. E vorba de a pune în ordine cam un milion de cărți, 8000 incunabule, 27,000 manuscrise, 20,000 cărți, 350,000 reliefuri, 130,000 ilustrate și fotografii, 50,000 tipărituri muzicale. În bibliotecă se află o colecție de papirusuri și anume 100 000 bucati în 9 limbi, dela arhiducele Rajner din 1899.

Bilete pentru haine. Se vestește că comisiunea pentru provederea poporației

cu haine a pregătit un proiect în scopul introducerii biletelor pentru haine. Prin aceasta se intenționează curmarea uzurei ce se face cu hainele.

Repertoriu. D-l Teodor V. Păcăianu a predat spre publicare epitropie fondului gazetarilor români din Ungaria: Repertoariul ziarului *Telegraful Român* pe anii 1853—1917.

Plânsorile împotriva recvrării. În cheștiunea plânsorilor ce se dau împotriva recvrării ministrul alimentației publice a adresat o circulară către municipii. Orice plânsor este a se înainta la comisarul de alimentație pe calea primăriei comunale sau a primarului orașenesc.

Stare de asediul în Irlanda. Pe întreg teritoriul Irlandei s'a declarat starea de asediu. Toate intrunirile publice au fost opriate.

Decorat. Sublocotenentul Isaia Popa din Ocna-Sibiului, student medicinist, este decorat cu *Signum laudis*.

Finlanda stat monarchic. Din Stockholm se anunță, că Finlanda se va preface în stat monarchic, dar nu cu domnitor de origine germană.

Impușcat. Se anunță oficioz din Paris: *Bolo paşa*, învinuit că a luat dela dușman milioane, ca să cumpere gazete franceze, care să agite în favoarea păcii, a fost osândit și executat la Vincennes în dimineața zilei de 17 I. c.

Dreptul de vot în Prusia. Deutsche Tageszeitung are informația, că majoritatea partidului liberal național din parlamentul prusian este împotriva dreptului universal egal. De aici se deduce, că reforma electorală din Prusia va cădea.

Tactică și strategie. Cuvântul «tactică» se derivă din grecescul «taktós» și însemnează știința acelor mișcări militare, pe care trupele le fac pe câmpul de luptă în prezența dușmanului. Cuvântul «strategie» se derivă din grecescul «stratós» (armată) și «egheomai» (a conduce) și însemnează știința despre acele mișcări militare care le fac trupele cu scopul de a ajunge câmpul destinat pentru luptă. Deosebirea între tactică și strategie o vedem mai bine prin următoarele exemple. În răboiul de șapte ani încheiat cu învingerea lui Frideric cel mare asupra Rusiei, Angliei, Franței și Austriei, trupele lui Frideric cel mare cu aripa stângă s'au răzimat pe râul Oderă, iar cu cea dreaptă pe Elba, și astfel înaintând spre Rosbach au silit pe generalul Soubise să ia luptă, în care generalul a fost bătut. Aceasta a fost o mișcare strategică din partea trupelor lui Frideric cel mare. Tot Frideric după învingerea dela Rosbach a înaintat în Silezia prin mișcări strategice și voind să atace trupele generalului Soubise s'a făcut că atacă aripa dreaptă a trupelor acestui general, care s'a apărăt la dreapta, în credință că acolo vine atacul. Dar Frideric înătă a atacat aripa stângă și a invins pe Soubise. Aceasta e mișcare tactică, făcută sub ochii dușmanului.

Economie

Peronospore

Povește de apărare împotriva peronosporei viticole.

Între vrăjmașii cel mai mari ai viilor se numără și peronospora viticola, numită în unele locuri mană.

Peronospora e un mucegaiu (burete) care atacă și puștiește frunzele, florile și bobilele vițelor de vie și, că în scurtă vreme poate să nimicească tot rodul viei din an; afară de aceea ușcându-se frunzele vițelor, lăstarii nu pot crește, rămân verzi și necopți, iar urmarea este, că pentru anul viitor nu vom avea lemnul de rod; vița întreagă se slăbește și, dacă se repetă aceasta vre-o cățiva ani, vița pierde. *Pagube mai mari decât peronospora numai filoxera căsunează viitor.*

Cunoscute fiind însă mijloacele de apărare, e de mare însămnătate, ca să ne apărăm împotriva ei înainte de a se ivi.

Apărarea constă în aceea, că *stropim vița de vie* cu așa numita *zamă bordoleză*. Aceasta nu e alt ceva decât apă, în care s'a topit peatră vânătă (sulfat de cupru) și s'a adaus var.

Apa de topit o pregătim în modul următor:

Pentru stropitul dintări se folosește la fiecare 100 de litri de apă $\frac{1}{4}$ kgr. peatră vânătă și tot atâtă vor stâns. (Sub var stâns este a se înțelege, că luând peatra de var

punem puțină apă peste ea, așa ca varul să se prefacă numai în prag fin, din praful acesta se ia tot atât ca și din peatra vânătă).

Pentru topirea să se facă mai iute, peatra vânătă se leagă în un saculeț de pânză rară și se atârnă în jumătatea de apă cătă voim să folosim, iar în ceealătă jumătate de apă punem varul stâns, mestecând bărbătește, ca să se topească bine în apă.

După ce topit peatra vânătă, turnăm în soluțunea aceasta laptele de var, străcurându-l prin o sătă vecche, ca pietrele de prin var să nu strice stropitoarele și apoi mestecăm mereu. Dacă apa de stropit are culoarea albastră a cerului, aceasta dovedește, că am pus var de ajuns în zama bordoleză; iar la caz că ar fi mai rămas ceva din laptele de var, punem în apa de stropit tot atâtă apă curată.

Despre aceea că pus-am var de ajuns, ne mai putem convinge și așa, că cumpărăm din farmacie (apotecă) de vre-o cățva bani *hârtie roșie de lacmus* și cu aceasta cercăm zama bordoleză. *Dacă hârtia roșie se învinește, aceasta dovedește, că am folosit var de ajuns;* dacă rămâne însă roșie, mai puțină lapte de var, pânăce hârtia învinește.

Zama astfel pregătită o stropim cu ajutorul *stropitoarelor* (proaștelor, tulumbelor) anume făcute spre acest scop. De către orii umplim stropitoarea, amestecăm bine apa de stropit din butoi sau din ciubăru, în care am făcut-o și o stâcurăm prin sătă ca să nu între gunoi în stropitoare. E bine dacă și în decursul stropitolui se scutură (clatină) stropitoarea din spate, pentru că să se amestice zama din ea.

Pentru întăriaoră se stropesc, când lăstarii au 8—10 frunze, adeca pe la mijlocul lunii Mai, a două oară la 14—20 zile după stropitul întâi, a 3-a și a 4-a oară în lunile Iulie și August.

Pentru stropitul al doilea și celelalte se va lua 1 kgr. peatră vânătă la 100 litri apă și tot atâtă vor stâns. Mai multă peatră vânătă nu e de lipsă să se iee, de oarece mărește numai cheltuile fără a avea succes mai mare.

La stropit să îngrijim, ca zama să ajungă peste tot locul, va să zică nu numai frunzele, ci și ciorchinul precum și florile, boabele și lăstarii să fie stropiți, căci peronospora li atacă și strică și pe aceștia.

Zama bordoleză să se facă numai în ziua în care se folosește, de oarece dacă stă, perde din putere.

Timpul cel mai periculos pentru viță este, când după o ploaie măruntă urmează căldură mare, căci atunci se ivește peronospora mai tare, și în asemenea casuri, dacă via și încă nestropită, o stropim și chiar și în ploaie, de oarece numai așa putem împeda ivirea și lășirea peronosporei.

Apărarea contra peronosporei trebuie să fie totdeauna prevenită, adeca înainte de a se ivi peronospora. Frunzele atacate noi nu le mai putem vindeca cu nici un fel de prav sau stropit, deci trebuie să avem grija să stropim la vreme, de oarece orice amânare aduce pagube mari după sine prin perderea în mare parte a recoltelor și prin necoacerea coardelor de rod pentru anul viitor.

Sibiu, 17 Aprilie 1918.

Comitetul central al «Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu».

Pant. Lucuța
president.

Victor Tordășianu
secretar.

Nr. 2601 Epitr. 1918.

Publicații

Pentru trebuințele seminarului arhidicezan «Andrei», pentru trebuințele orfelinatului, pentru birourile Consistorului Arhidicezan și Mitropolit, pentru tipografia arhidicezană:

Aveam lipsă de 200-300 stânjini metrici lemn de foc, de fag, neplutite, pentru care escriem licitație cu oferte închise la 1 Iunie 1918 st. n.

Oferenții au să înainteze ofertele lor sigilate la «Consistorul Arhidicezan» până la 1 Iunie, au să arete prețul, pentru care ofer lemnle aduse și aşezate în curțile oficiilor amintite, per stânjin metric, scris cu cifre și litere, și au să se oblige, că aduc și predau lemnle cel mai târziu până la 15 Iulie 1918.

Dela firme cunoscute și acreditate primim oferte și fără vadiu; — firme puțin cunoscute au să depună la cassa arhidicezană un vadiu de 3000 coroane în bani ori hârtii de valoare, care vadiu li se re-

stitue la predarea lemnelor, — iar la caz de a nu furniza lemnle, — rămâne în favorul instituțiilor, pentru cari au luat angajamentul.

Sibiu, din ședința consistorului arhidicezan, ca senat episcopal, în 31 Martie 1918.

Consistorul arhidicezan.

Act de recunoștință
Onorabila adunare generală a institutului de credit și economii «Albina» din Sibiu a binevoită a ne dărul, din cvota de binefaceri, suma de 100 cor., transpusă la fondul de 20 banii pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare pe seama mese-rișilor noștri.

Pentru acest dar generos se exprimă cele mai sincere mulțumiri.

Sibiu, 17 Aprilie 1918.

Pentru comitetul «Reuniunii sodalilor români din Sibiu»:

Vic. Tordășianu,
președinte.

Cărți și reviste

Scoala noastră poporă și darea culturală. Raport oficial, de Dr. Gheorghe Ciuhandu, protopop, asesor referent școlar. Cuprinde pe 51 de pagini: O lămurire; Introducere; Anii cultuali 1906, 1912 și 1916; Resumare; Spre cărări nouă; In loc de propuneri; Adnexă; Conspect statistic sumar. — Arad, 1918. Tipografia diecezană.

Frunzuliș din răboi. Versuri ardeleani. Adunate și alese de E. Hodos. O broșură de frumoase cântece. Costă 20 fileri. A se cere dela Librăria Arhidicezană.

Carte de bucate. A apărut tocmai acum partea III, cu totul nouă, din carte de bucate Postă Bună, de Zotti Hodos. Noul volum cuprinde: rețete de supe, asiete, sosuri, legume, fripturi, pastete, prăjiuri, bombe, timbale, înghețate, bomboane beuturi, sandvișuri și așa.

Se arată cum se întocmește o masă de nuntă, cu meniurile potrivite. Bucatele, după rețetele acestea, se pot ușor pregăti și acasă. — Cartea, de 160 pagini, costă 3 coroane. Se poate comanda dela autoară în Sibiu, și dela Librăria Arhidicezană.

Dicționar maghiar-român și român-maghiar. A apărut zilele acestea, în editura Francisc Schenk din Budapesta dicționarul maghiar-român și român-maghiar întocmit de dl dr. Gheorghe Alexici, profesor la Academia orientală de comerț din Budapesta. Cartea aceasta de 144 pagini, legată în carton, costă 1 cor 80 fileri și se poate comanda dela autor, în total cu 1 cor. 90 fileri.

